

Memo

Opsteller Paul Latour	Onderwerp Spoorboekje KRW-informatievoorziening 2021
Aan De waterbeheerders van Nederland	Datum 10-12-2020
CC	Kenmerk

1 Inleiding

In het eerste kwartaal van 2022 worden de Nederlandse stroomgebiedbeheerplannen vastgesteld door de Minister van I&W en gepubliceerd. De ontwerp-plannen worden vanaf 22 maart 2021 gedurende 6 maanden ter inzage gelegd. Dat geldt eveneens voor de bijbehorende factsheets.

In 2020 is alle KRW-informatie voor de ontwerp-SGBP'n geïnventariseerd. Daarbij ook KRW-informatie die ééns per planperiode geactualiseerd moet worden. Tevens was sprake van een aanzienlijk aantal wijzigingen in kaders, formats en rapportage-vereisten. Op voorhand was duidelijk dat 2020 voor de KRW-informatievoorziening een bijzonder druk jaar zou worden. Door opgetreden inhoudelijke en technische complicaties zijn veel datastromen in 2020 niet conform de planning uit het Spoorboekje 2020 verlopen, en moest deze planning meerdere keren aangepast worden. Ondanks uitstel van het inspraakproces voor de ontwerp-SGBP'n met drie maanden (vanwege de Corona-pandemie) is door het ministerie I&M vastgehouden aan afronding van de ontwerp-SGBP'n in december 2020.

2021 zal voor de KRW-informatievoorziening minder druk verlopen dan vorig jaar. De eens per planperiode te inventariseren gegevens (o.a. belastingen, maatregelenprogramma 2022-2027) zijn in 2020 vastgelegd, en moeten dit jaar alleen geactualiseerd worden als inspraakreacties of bestuurlijke besluitvorming over de waterplannen daar aanleiding toe geven. Daar staat tegenover dat voor de verantwoordingsrapportage over het maatregelenprogramma van SGBP'n 2016-2021 een extra inventarisatie van de stand van zaken halverwege 2021 noodzakelijk is.

Dit spoorboekje beschrijft het proces van de informatievoorziening voor de tijdige totstandkoming van de definitieve stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027.

Een samenwerkingsprogramma van:

Memo

2 Samenvatting

Onderdeel	Deadline	Korte toelichting	Door
Beheer monitoringprogramma 2020	18 januari 2021	Beheer monitoringprogramma in Aquo-kit door waterbeheerders. Toestandsbepaling 2021 vindt met deze bestanden plaats. Uitvraag 11 november 2020 verstuurd.	Oppervlaktewaterbeheerders
Actualiseren voortgangsinformatie maatregelenprogramma 2016-2021 (stand van zaken eind 2020)	24 februari 2021	Uitvraag door IHW begin januari aan RBO-voorzitters. Actualisering gegevens via Waterkwaliteitsportaal.	Grond- en oppervlaktewaterbeheerders
Actualiseren doelenset 2022-2027 oppervlaktewater	10 maart 2021	Aanpassing van ontwerp-doelen SGBP 2022-2027 in Aquo-kit a.g.v. bestuurlijke besluiten. Toestandsbepaling 2021 vindt met deze doelenset plaats.	Oppervlaktewaterbeheerders
Start inspraak Stroomgebiedbeheerplannen	22 maart 2021	Besluit Minister I&W (Stuurgroep Water d.d. 8 juli 2020) om het NWP proces (waaronder de SGBP'en) drie maanden op te schuiven vanwege covid-19	Rijk
Werksessies toestandsbepaling oppervlaktewater	half april - mei 2021	Vorbereiding op toestandsbepaling OW	IHW, oppervlaktewaterbeheerders
Actualiseren overzicht monitoringprogramma grondwater	2 ^e kwartaal 2021	Monitoringprogramma(s) gebruikt voor toestandsbepaling grondwater in 2019/2020	IHW i.s.m. grondwaterbeheerders
Actualiseren voortgangsinformatie maatregelenprogramma 2016-2021 (prognose 21 december 2021)	16 juni 2021	Uitvraag begin januari aan RBO-voorzitters. Actualisering gegevens via Waterkwaliteitsportaal.	Grond- en oppervlaktewaterbeheerders
Actualiseren toestandsbepaling grondwater	16 juni 2021	Herziening, fouterstel toestandsbeoordeling 2019/2020 alleen indien van toepassing	Grondwaterbeheerders
Toestandsbepaling oppervlaktewater chemie en ecologie	16 juni 2021	Actualisering aan de hand van meest recente monitoringresultaten, incl. leemtes in rapportage 2020	Oppervlaktewaterbeheerders
Actualiseren motiveringen ecologische en	7 juli 2021	Afhankelijk van resultaat toestandsbepaling: aanpassen	Oppervlaktewaterbeheerders

Een samenwerkingsprogramma van:

Memo

chemische toestand		beheerdersoordelen, motivering klasse-wijziging 2015-2021, verwachting doelbereik 2027	
Collegiale toets factsheets	Q3 2021	Collegiale toets start na afronding KRW-toestandsbepaling na de zomer, en wordt afgerond uiterlijk op einddatum inspraaktermijn (21 september 2021)	CSN
Eind inspraak Stroomgebiedbeheerplannen	21 september 2021	Aanvang inspraak drie maanden naar achteren geschoven, einddatum inspraaktermijn derhalve ook	Rijk
Actualiseren toestandsbepaling oppervlaktewater	10 november 2021	Herziening toestandsbepaling 16 juni, alleen bij bestuurlijke aanpassing doelen	Oppervlaktewaterbeheerders
Aanpassing maatregelenprogramma 2022-2027	10 november 2021	Aanpassing KRW-informatie obv inspraakreacties en bestuurlijke besluitvorming over SGBP 2022-2027, fouterstel.	Grond- en oppervlaktewater-beheerders
Aanpassen overige informatie in Waterkwaliteitsportaal	8 december 2021	Aanpassing KRW-informatie obv inspraakreacties en bestuurlijke besluitvorming over SGBP 2022-2027, fouterstel.	Grond- en oppervlaktewater-beheerders
Invoer beleidsinformatie	8 december 2021	Informatie voor EU rapportage die niet in WKP is vastgelegd	CSN, Deltares, DGWB en RWS
Sluiting WKP voor invoeren of wijzigen KRW-informatie	9 december 2021	WKP-informatie wordt gebruikt voor gebruik in SGBP'n en factsheets, en voor elektronische rapportage aan EU	IHW
Sluiting invoer beleidsinformatie door CSN, Deltares, DGWB en RWS	9 december 2021	Informatie voor EU rapportage die niet in WKP is vastgelegd	IHW
Oplevering definitieve factsheets behorend bij SGBP'n	10 januari 2022		IHW
Vaststelling SGBP'n	Q1 2022	Aanpassing NWP-planning vanwege covid-19	Kabinet
Digitale rapportage aan EC	Uiterlijk 22 maart 2022		Rijk

3 Uitgangspunten voor de levering van gegevens

De data in het spoorboekje gaan over het aanleveren van informatie voor het opstellen van factsheets voor oppervlakte- en grondwaterlichamen, en voor het opstellen van geaggregeerde informatie in de SGBP'n. De activiteiten en plannings van spoorboekjes voor oppervlakte- en grondwaterlichamen zijn voor het overgrote deel gelijk. De verschillen zitten vooral in de aanleverende partijen. Uitgangspunten zijn:

- Bij de opleverdata is zoveel mogelijk de woensdag genoemd als uiterste aanleverdatum; in de praktijk blijkt dat er geregeld in de paar werkdagen na een deadline contact nodig is tussen Informatiehuis Water en de gegevens leverende instantie over onduidelijkheden in de aangeleverde gegevens.
- In dit Spoorboekje worden met name uiterste data en deadlines benoemd voor aanlevering van informatie. In het algemeen staat het de gebruikers van het Waterkwaliteitsportaal te allen tijde open om gegevens in het Waterkwaliteitsportaal te wijzigen (voor veel aspecten is er geen vanaf-datum). Wanneer informatie niet voor een bepaald tijdstip ingevoerd mag of kan worden, wordt dat in dit Spoorboekje vermeld.
- Voor de in dit Spoorboekje opgenomen informatiestromen wordt een doorlooptijd van minstens zes weken gehanteerd. Minstens zes weken voor de in het Spoorboekje vermelde deadlines worden waterbeheerders gevraagd de betreffende informatie te actualiseren of aan te leveren.
- Voor elke informatiestroom wordt in een handleiding of stappenplan de werkwijze voor het actualiseren of aanleveren van de gewenste informatie beschreven. Indien er vanuit de waterbeheerders behoefte is aan meer ondersteuning, zullen per informatiestroom werksessies of consultatierondes georganiseerd worden.
- Op 22 maart 2021 start de inspraak op de ontwerp-stroomgebiedbeheerplannen en de bijhorende factsheets; de inspraaktermijn loopt tot en met 21 september 2021. Dan is ook de uiterste datum van de inspraakprocedure voor de regionale ontwerp-waterplannen. Dit is drie maanden later dan voorzien vanwege de Corona-pandemie. Aanpassingen naar aanleiding van inspraakreacties kunnen desgewenst gedurende de inspraaktermijn en in ieder geval vanaf die datum in het Waterkwaliteitsportaal worden doorgevoerd.
- De deadline om wijzigingen op grond van inspraakreacties in het Waterkwaliteitsportaal op te nemen is 10 november (maatregelen) respectievelijk 8 december 2021 (overige KRW-informatie). Informatie die door de betreffende overheden na 8 december wordt aangeleverd, ook al is het ten gevolge van bestuurlijke behandeling in de individuele algemene besturen, kan niet meer in de definitieve Stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 en in de bijhorende factsheets worden verwerkt.
- Voor milieudoelstellingen, belastingen, toestandsbeoordelingen, maatregelen en toepassing van uitzonderingsbepalingen worden gegevens aangeleverd via invoer in het Waterkwaliteitsportaal e/o vaststellen in Aquo-kit bestanden.
- Bij de collegiale toets wordt door CSN de consistentie en samenhang tussen informatie uit WKP voor verschillende KRW-thema's onderzocht. Dit is mogelijk nadat informatie van alle KRW-thema's in WKP geactualiseerd zijn. Afronding van de KRW-toestandsbepaling en motiveringen voor uitzonderingsbepalingen zijn randvoorwaarde voor de start van een collegiale toets.

De uitgangspunten voor de communicatie over data-aanlevering voor de stroomgebiedbeheerplannen zijn:

- De KRW-coördinatoren fungeren als aanspreekpunt voor het Informatiehuis Water (IHW) voor de in dit Spoorboekje opgenomen informatiestromen.
- Voor alle data-aanleveringen die te maken hebben met toestandsbepaling voor oppervlaktewaterlichamen vindt communicatie met de leden van het Regionaal Afstemmingsoverleg Monitoring (RAM) plaats; en via hen met de waterbeheerders. Voor de toestandsbepaling voor grondwaterlichamen verloopt dit via de Landelijke Werkgroep Grondwater (LWG).

Een samenwerkingsprogramma van:

Memo

- Als aanlevering van aanvullende informatie op het spoorboekje nodig is zal dit wederom initieel worden uitgezet naar de afzonderlijke partijen via de RAO-voorzitters / vertegenwoordiger RWS.
- Periodiek wordt per gegevensstroom van het KRW-portaal / Aquo-kit een momentopname gemaakt van de actuele informatie voor een voortgangsoverzicht aan de KRW-coördinatoren, RAO-voorzitters en CSN (zie tabel 3). Zo nodig wordt tussentijds aan de KRW-coördinatoren de stand van zaken van gegevensleveringen gerapporteerd.
- Bij dreigende overschrijding van termijnen voor gegevenslevering worden de RAO-voorzitters en CSN door IHW geïnformeerd.

4 Planning informatievoorziening voor Stroomgebiedbeheerplannen 2021

4.1 Waterlichamen

Het overgrote deel van die informatie is gerelateerd aan de KRW-waterlichamen, de basiseenheid voor de informatievoorziening tijdens een planperiode. De (geo) informatie over de oppervlaktewaterlichamen 2022-2027 is in de periode half 2019 tot eerste kwartaal 2020 geïnventariseerd en in WKP geïmplementeerd. De grondwaterlichamen 2022-2027 zijn ongewijzigd ten opzichte van de planperiode 2016-2021. Bestuurlijke besluitvorming over de ontwerp-Stroomgebiedbeheerplannen eind 2020, leidt mogelijk tot wijziging van waterlichaam (meta-)informatie. Het doorvoeren van dergelijke wijzigingen is niet alleen een bewerkelijk proces in het WKP, het kan ook verstrekkende gevolgen hebben voor gerelateerde informatie zoals status, toestandsoordeel en/of KRW-maatregelen; de waterbeheerders zijn verantwoordelijk voor wijzigingen van KRW-informatie die voortvloeien uit aanpassingen van waterlichaam-informatie. Wijzigingen van waterlichamen, die van invloed zijn op de status, toestandsoordeel en/of KRW-maatregelen, zijn in 2021 niet toegestaan omdat daardoor het inspraakproces verstoord wordt (het is ongewenst dat de definitieve waterplannen andere waterlichamen bevatten dan de ontwerp-waterplannen die ter inzage gelegd zijn voor inspraak).

4.2 Belastingen

De regionale en landelijke KRW-analyses hebben inzicht gegeven in de belastingen van waterlichamen. Deze informatie dient per waterlichaam in het WKP verankerd te worden, en wijzigt in beginsel niet gedurende een planperiode. Informatie over belastingen hoeft niet gekwantificeerd te worden; van aanwezige belastingen dient wel aangegeven te worden of deze significant zijn (zodanig dat deze belasting het bereiken van een goede toestand verhindert). De (significante) belastingen van de waterlichamen zijn in 2020 reeds geïnventariseerd. In 2021 hoeft deze informatie alleen gewijzigd of geactualiseerd te worden als de collegiale toets of gewijzigde inzichten daar aanleiding toe geven. Er wordt voor dit thema geen aparte uitvraag gedaan; in dit Spoorboekje is dus ook geen deadline voor deze specifieke informatie opgenomen.

4.3 Toestand

4.3.1 Monitoringprogramma

Naast de monitoringgegevens zelf vormt het monitoringprogramma input voor de toestandsbepaling. Deze input dient consistent te zijn, dat wil zeggen: betrekking te hebben op hetzelfde jaar. De toestandsbepaling in een jaar T vindt plaats aan de hand van monitoringgegevens en monitoringprogramma van T-1 en eerdere jaren; een toestandsbepaling in 2021 zal dus gebruik maken van de monitoringgegevens tot en met 2020 en het monitoringprogramma van 2020.

Memo

Overeenkomstig de huidige werkwijze wordt dit voor oppervlaktewater telkens aan het eind van het betreffende kalenderjaar gedaan, voor gebruik van de toestandsbepaling halverwege het jaar daarop (zie volgende paragrafen). Voor de toestandsbepaling oppervlaktewater in 2020 dient uiterlijk 18 januari 2021 het monitoringprogramma 2020 in Aquo-kit door de waterbeheerder geactualiseerd te worden.

Beheer van het KRW-monitoringprogramma voor grondwater vindt (nog) niet rechtstreeks via Aquo-kit plaats. Voor grondwater is door de provincies een gezamenlijke meetronde in 2018 uitgevoerd (uitzondering stroomgebied Maas: 2019), waarmee de toestandsbepaling grondwater in 2019 en 2020 heeft plaatsgevonden. In samenwerking met de grondwaterbeheerders wordt door IHW het voor deze toestandsbeoordeling gebruikte monitoringprogramma grondwater (kwaliteit en kwantiteit, inclusief monitoring voor diverse deelttoetsen) vastgelegd in een geactualiseerd overzicht. Afronding is voorzien uiterlijk tweede kwartaal 2021.

4.3.2 Doelen

De doelen voor de chemische toestand (grond- en oppervlaktewater) en voor de specifieke verontreinigende stoffen (oppervlaktewater) liggen vast in Europese en nationale regelgeving, en zijn als zodanig in Aquo-kit opgenomen. De doelen voor de chemische toestand blijven hetzelfde als in 2015-2021, maar voor de specifieke verontreinigende stoffen worden (officieel eind 2021) een aantal normen gewijzigd. De nieuwe normen van deze stoffen zijn vóór de toestandsbeoordeling 2020 reeds in de Aquo-kit doelenset opgenomen. Datzelfde geldt voor de (eind 2019) nieuw vastgestelde achtergrondconcentraties metalen.

Voor de ecologie (fysische chemie en biologie) zijn voorjaar 2020 -mede naar aanleiding van gewijzigde kadersontwerp-doelen 2022-2027 in Aquo-kit vastgelegd voor gebruik bij de toestandsbepaling.

De doelen voor de regionale oppervlaktewaterlichamen worden doorgaans afgeleid door de waterschappen en vervolgens vastgesteld door de provincies. Indien als gevolg van besluitvorming over de doelen 2022-2027 (najaar 2020) aanpassingen van de doelen noodzakelijk is, dan dient dit ruim voor de KRW-toestandsbepaling oppervlaktewater (paragraaf 4.3.3) onder vermelding van het bestuurlijk besluit in Aquo-kit c.q.

Waterkwaliteitsportaal gewijzigd te worden. De deadline hiervoor is 10 maart 2021.

Indien als gevolg van inspraak op de ontwerp-SGBP'n doelaanpassing noodzakelijk is, dan dient zo spoedig mogelijk na bestuurlijke vaststelling van de doelen een nieuwe toestandsbeoordeling te worden uitgevoerd. De mogelijkheid daartoe bestaat tot en met uiterlijk 10 november 2021.

4.3.3 Oppervlaktewater

Gezamenlijke werksessies met waterbeheerders, IHW, en desgewenst overige deskundigen heeft geleid tot een efficiënter en kwalitatief beter procesverloop van de toestandsbepaling. Deze werksessies zullen in april/mei gepland worden.

Evenals voorgaande jaren wordt de toestandsbepaling voor oppervlaktewaterlichamen gecoördineerd via het RAM-overleg.

Na afronding van de toestandsbepaling dient indien nodig, de volgende informatie bij de toestandsoordelen gewijzigd of geactualiseerd te worden: beheerdersoordelen, motiveringen voor de chemische en de ecologische toestand, en een motivering in het geval er een klasse-verandering heeft plaatsgevonden ten opzichte van de toestandsbepaling 2015. In 2020 is al per kwaliteitselement aangegeven met welke mate van zekerheid doelbereik in 2027 plaats zal vinden (kortweg 'verwachting doelbereik'). Aanpassen van deze informatie is alleen noodzakelijk bij gewijzigde inzichten. Deze aanpassingen dienen zo kort mogelijk na de afronding van de toestandsbepaling, en vóór aanvang van de zomervakantie, in WKP ingevoerd te zijn, zodat direct na de zomer een collegiale toets op basis van volledige informatie uitgevoerd kan worden. De deadline voor dergelijke aanpassingen is daarom op 7 juli bepaald. Dit betekent dat de toestandsbepaling zelf uiterlijk 16 juni 2021 gereed dient te zijn.

Memo

4.3.4 Grondwater

De toestandsbepaling grondwater is in 2019 en 2020 afgerond. Alleen indien fouterstel noodzakelijk blijkt, zullen uiterlijk 16 juni 2021 (deel)toetsen opnieuw uitgevoerd worden.

4.4 Maatregelen

4.4.1 Maatregelenprogramma 2016-2021

Jaarlijks wordt de voortgang van de uitvoering van het KRW-maatregelenprogramma 2016-2021 geactualiseerd. De planning daarvoor is gelijk aan voorgaande jaren: begin januari wordt door IHW via de RBO-voorzitters aan de waterbeheerders gevraagd om uiterlijk eind februari (in 2021: 24 februari) de voortgangsstatus tot en met 31-12-2020 van de KRW-maatregelen uit het SGBP 2016-2021 in het Waterkwaliteitsportaal te actualiseren. Eind 2021 dient in de SGBP'n een verantwoording te worden opgenomen over de uitvoering van het maatregelenprogramma 2016-2021, feitelijk de stand van zaken op 21 december 2021. Deze informatie dient ruim voor deze datum bekend te zijn om nog tijdig in de definitieve SGBP'n verwerkt te kunnen worden. In aanvulling op de voortgangsinformatie tot en met 31-12-2020 (zie hiervoor) wordt medio 2021 een prognose van de stand van zaken op 21-12-2021 (eindstand van deze planperiode) bij de waterbeheerders opgevraagd. De uiterste datum voor het invullen van deze informatie in het WKP is 16 juni 2021.

4.4.2 Maatregelenprogramma 2022-2027

Het (ontwerp) maatregelenprogramma 2022-2027 is in 2020 geïnventariseerd en opgenomen in de ontwerp SGBP'n 2022-2027. Om het DPSIR-concept beter in de factsheets en elektronische EU-rapportage te kunnen verankeren is bij de maatregelen 2022-2027 aangegeven ten behoeve van welke kwaliteitselementen of parameters de maatregel wordt getroffen.

Aanpassingen van het KRW-maatregelenprogramma 2022-2027 is alleen mogelijk als daartoe naar aanleiding van inspraakreacties een bestuurlijk besluit genomen wordt. Aanpassing van maatregelen voor het SGBP 2022-2027 is daarom alleen mogelijk in de periode 22 september (afloop inspraaktermijn) – 10 november 2021.

4.5 Uitzonderingsbepalingen

De motiveringen voor de uitzonderingsbepalingen ingevolge artikelen 4.4 (fasering), 4.6 (tijdelijke achteruitgang) en 4.7 (nieuwe ontwikkelingen) worden opgenomen in de SGBP'n en -waterplannen, en zijn reeds in het kader van de ontwerp-SGBP'n bestuurlijk goedgekeurd. Met name de toepassing van art. 4.4 (fasering) is afhankelijk van de resultaten van de KRW-toestandsbepaling, die 16 juni 2021 afgerond wordt. Dit kan aanleiding geven om de motivering voor toepassen van art. 4.4 te wijzigen. Dit dient bij voorkeur spoedig na afronding van de toestandsbepaling te gebeuren.

Bestuurlijke besluitvorming als gevolg van inspraakreacties, die leidt tot aanpassing van de uitzonderingsbepalingen, dient uiterlijk 8 december 2021 in WKP verwerkt te worden.